

PAPER DETAILS

TITLE: KONYA BEDESTENI

AUTHORS: Ali BAS,Tolga BOZKURT

PAGES: 507-529

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1722198>

KONYA BEDESTENİ

Ali BAŞ* - Tolga BOZKURT**

Özet

Osmanlı kentinde ticari dokunun çekirdeğini teşkil eden bedesten, değerli malların alım - satım ve depolama işlevlerinin yürütüldüğü dışa kapalı, sağlam kâgir yapılardır. Gelişmiş iktisâdi hayata sahip her Osmanlı kentinde, çarşının merkezinde birer vakıf eseri olarak bedesten inşa ettirilmiştir. 13. yüzyıldan itibaren önemli bir Anadolu kenti olan Konya’da da, Kânuni devrinde müftü ve kadıasker olan Mevlâna Kadri Çelebi tarafından 1538’de, klasik tipte dokuz üniteli bir bedesten yaptırılmıştır. Ancak bazı araştırmacıların arşiv kayıtlarına istinaden belirttikleri gibi, önemli ticaret yollarının kavşağında yer alan ve ileri düzeyde bir sosyoekonomik yapıya sahip olan Konya’da daha erken tarihli bir bedesten binası bulunmalıdır. Yerine “Sanayi Mektebi” -bugünkü İl Özel İdare Binası- inşa edilmek üzere 1898 yılında yıktırılan Konya Bedesten’inden günümüze, Konya Mevlâna Müzesi’nde sergilenen kitabesi ile, belge niteliği taşıyan birkaç fotoğrafı ulaşabilmiştir. Bu çalışmada; belge fotoğraflar, arşiv kayıtları ve diğer Osmanlı kentlerinde yer alan bezer dokuz üniteli örneklerden yola çıkılarak, Konya Bedesten’inin mimari özellikleri tasvir edilmiş ve yapı için bir restitüsyon teklif edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Konya, Osmanlı Dönemi, Ticari Doku, Mimari, Bedesten*

Abstract

“*Bedesten / bedestan*” (multidomed market halls) being the center of the commercial texture of a typical Ottoman Town used to serve for selling and purchasing of valuable goods and for their storage. Those masonry structures were built of stone or brick and they were very well protected outside. In all economically developed Ottoman towns one could always found a “*bedesten*” belonged to the *vaqf* (pious foundation). Being an important city from the XIIIth century on, in Konya too, a classical type “*bedesten*” with nine unit was built in Kanuni (Suleyman the Magnificent) Era in 1538 A.D. It was built and

* Prof. Dr., SÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü

** Arş. Gör., SÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü

donated by Mevlana Kadri Çelebi in charge of “*mufti*” and “*kadı*”. However, basing on *vaqf* records, it is also stated by some historians that there could be another “*Bedesten*” which was built earlier in Konya as a socially and economically developed city located at the junction of important trading roads of the period. Just a few documents, such as some photographs and inscription panel of the “*Bedesten*” reached today and exhibited in Konya Mevlana Museum. It was demolished in 1898 and rebuilt as a school of industry. At present it is possessed by Konya Governorship. In this study, the architectural features of the “*Bedesten*” were described and a restitution scheme was proposed basing on the archival records, historic documents and photographs. A comparative analysis was also done by the examination of other “*bedestens*” with nine units found in other Ottoman towns.

Key Words: *Konya, Ottoman Period, Commercial Texture, Bedesten, Architecture*

I. GİRİŞ

Günümüz Konya’sına ulaşamayan Osmanlı devri ticaret yapılarının başında, 945/1538 tarihli “*Bedesten*” gelmektedir. Konya Bedesteni’nden günümüze, Mevlâna Müzesi’nde sergilenen 937 envanter no’lu kitabesi ile 1890’lı yıllarda çekilmiş, belge niteliğindeki birkaç fotoğrafı ulaşabilmiştir (Fot.1-4). Bedestenle ilgili şer’iye sicillerinde ve seyahatnamelerde de sınırlı bilgiler geçmekte, ancak tüm bu veriler yapının mimari özelliklerinin bütününe tanımlamada ne yazık ki yetersiz kalmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; 16. yüzyılda Konya’nın iktisadi alandaki gelişmişlik düzeyini gösteren bedesten binasının, tarihi ticari dokudaki konumunu ve önemini belirterek, belge fotoğraflardan ve diğer Osmanlı kentlerinde yer alan benzer örneklerden yola çıkarak yapı için bir restitüsyon önerisinde bulunmaktır.

Konya’nın 1898 yılında, yerine Sanayi Mektebi -bugünkü İl Özel İdare binası- inşası için yıktırılan Bedesteni’ne dikkat çekerek, hakkında kısa bilgi veren ilk araştırmacı Mehmet Önder’dir. Önder, “Yıktırılan Bedestenlerimiz” başlıklı makâlesinde, Konya Bedesteni’nin mimari formu ile ilgili kısa bilgilerin yanında, Prof. Dr. Semavi Eyice tarafından, belge fotoğrafına göre yapılmış bir plân krokisine de yer verir¹. Osmanlı bedestenlerini konu alan çeşitli yayın ve araştırmalarda da, günümüze ulaşamayan Konya Bedesteni’nin tanıtılarak, envanter listeleri ve tipolojik sınıflandırmalar içerisinde değerlendirildiği görülmektedir². Ayrıca, Konya

¹ M. Önder, “Yıktırılan Bedestenlerimiz”, **Türk Kültürü**, Sayı: 30, Ankara, 1965, s.400-403

² K. Kreiser, “Bedesten-Bauten im Osmanischen Reich”, **Istanbuler Mitteilungen**, Band 29, Tübingen, 1979, s.388; M. Tunçel, **Osmanlı Mimarisi’nde Bedestenler**,

kent tarihi ile ilgili belli başlı monografik yayın³ ve araştırmalarda⁴ bedesten de ele alınmıştır.

Osmanlı kentinde bedesten, çarşının merkezinde konumlanan ve dükkan, arasta, han gibi diğer ticari donatıları çevresinde toplayan bir yapı tipi olup⁵, mimari kuruluş bakımından; eş büyüklükte kubbe veya tonoz örtülü -*baldaken* tarzında- kübik ünitelerin kare veya dikdörtgen bir plân şeması oluşturacak şekilde birbirlerine birleştirilmesinden meydana gelmektedir⁶. Bu çok üniteli kuruluş⁷, masif beden duvarlarıyla dışa kapalı bir tasarım gösterir. İç mekan ise strüktür elamanları dışında kesintisiz ve

(AÜDTCF Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1980, s.78-85 ve ilgili çizim, resim levhaları; M. Cezar, **Tipik Yapılarıyla Osmanlı Şehirciliğinde Çarşı ve Klasik Dönem İmar Sistemi**, İstanbul, 1985, s.293-294; S. Eyice, "Bedesten", **TDVİA**, C:5, İstanbul, 1992, s.307-308

³ İ.H. Konyalı, **Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi**, Konya, 1964, s.1129-1130; M. Önder, **Mevlâna Şehri Konya**, Ankara, 1971, s.417

⁴ Konya kent tarihi hakkındaki bu araştırmaların temel kaynakları arasında şer'iyye sicilleri ve tahrir defterleri yer almaktadır. Bu çalışmamızda biz de KŞS 10 no'lu defterden faydalandık. Bu defterle ilgili olarak bize destek veren Yrd.Doç.Dr. İzzet Sak'a teşekkür ederiz.

Konya'nın Osmanlı devri ile ilgili araştırmalarda bedesten için bk. Ö. Ergenç, **XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya**, Ankara, 1995; Y. Oğuzoğlu, **17. Yüzyılın İkinci Yarısında Konya Şehir Müesseseleri ve Sosyo-Ekonomik Yapısı Üzerinde Araştırma**, (AÜDTCF, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1980; Y. Küçükdağ, **Lâle Devrinde Konya**, (SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1989; M. Yıldırım, **Konya'da Son Asırda Kaybolan Bazı Türk Yapıları**, (SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk İslam Sanatları Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1997; Z. Atçeken, **Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması**, Ankara, 1998; H. Muşmal, **17. Yüzyılın İlk Yarısında Konya'da Sosyal ve Ekonomik Hayat (1640-1650)**, (SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2000

⁵ Bedesten ile diğer ticari donatılar arasındaki ilişki hakkında bk. M.M. Cerasi, **Osmanlı Kenti-Osmanlı İmparatorluğu'nda 18. ve 19. Yüzyıllarda Kent Uygarlığı ve Mimarisi**, (Çeviren. A. Ataöv), İstanbul, 1999

⁶ Erken Osmanlı mimarisinde bedesten, konum ve mimari kuruluş itibarıyla dini merkezin belirleyici ögesi olan "ulu camii" şemasıyla benzerlik göstermektedir. Edirne ve Bursa gibi iki önemli erken Osmanlı kentinde bedestenler, çarşının merkezinde yer alan ve ulu camiler gibi, kubbeli eşit birimlerin çoğaltılması suretiyle düzenlenmiş yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. (S. Eyice, "Bedesten", s.304)

⁷ Tunçel'in kübik ünite adedini esas alarak teklif ettiği plân tipolojisinde, üç ünite ile İştîp Bedesteni alt sınırdaki ve yirmi ünite ile İstanbul Sandal Bedesteni üst sınırdaki yer almaktadır. Ancak araştırmacı, ünite adedinin hacim boyutları için belirleyici olmadığını söyleyerek, iç mekan büyüklüğünün bu sayılarla orantılı sonuç vermediğini belirtmektedir. (M. Tunçel, **agt.**, s.16-17)

sirkülasyona açıktır. Beden duvarlarının kasnağa yakın, yüksek kotlarında az sayıda pencere açılmış ve genellikle her bir cephenin ortasında birer adet kapıya yer verilmiştir. Dışa kapalı, sağlam ve kâgir yapılarıyla bedestenler, yangın, hırsızlık vb. tehlikelere karşı tüccarların değerli mallarını koruyabildikleri bir “iç kale” olarak görülmüşler ve birçok bedestende olduğu gibi, dış cephelere bitişik eyvan tarzı dükkanlarla birlikte, yakın çevrelerinde gelişen ticari dokuyla bütünleşmişlerdir⁸. Bu olgunun en belirgin şekliyle gözlenebildiği yer, İstanbul Kapalı Çarşı’dır⁹.

Konya, kuzey-güney, doğu-batı kervan yollarının kavşağında yer alan ve bu konumu itibarıyla da Selçuklu devrinden itibaren hızlı bir kentleşmeye ve beraberinde gelişen ticari hayata sahne olmuş bir kenttir. Maddi verilerin yetersizliğine karşın, Konya’da kent içi ticari dokunun 13. yüzyıl başlarında şekillenmeye başladığı bilinmektedir. Erken dönemde, Alâeddin tepesinin doğusunda beliren yeni kentsel merkez, ulu cami geleneğindeki İplikçi Camii’nin inşasını gerektirmiş ve bu dönemde ticaret, Şerafeddin Camii’nden başlayıp güneydoğuda At Pazarı’na kadar olan alanda yoğunluk kazanmıştır¹⁰. Selçuklu döneminden günümüze ulaşabilen herhangi bir şehir içi ticaret yapısı bulunmamasına karşın, bazı araştırmacılar Şerafeddin Camii civarında bir Selçuklu devri bedestenin varlığından ve hatta Osmanlı döneminde inşa edilen Bedesten’in de, yine bu eski yapının üzerinde kurulduğundan bahsederler¹¹. Selçuklu döneminde oluşmaya başlayan ticaret sahasının, Osmanlı döneminde de aynı sınırlar içerisinde gelişimini sürdürdüğü anlaşılmaktadır ki, Özer Ergenç, 16. yüzyılda *Uzunçarşı* denilen pazar yerini, ortada Bedesten ve Ebu’l Fazl (İplikçi) Camii olmak üzere At Pazarına kadar uzanan “Büyük Cadde” olarak tanımlamaktadır¹² (Çizim 1). Bugün Merkez Bankası, İplikçi Camii, Ziraat Bankası, PTT, Hacı Hasan Camii, Hükümet Konağı, Eski Osmanlı Bankası, Şerafeddin Camii, Ali Efendi Muallimhanesi ve Mahkeme Hamamı ile çevrili olan, şimdiki İl Özel İdare binasının bulunduğu parselde evvelce yer alan Konya Bedesteni, bu alanın tarihi ticari dokunun merkezi olduğunu göstermektedir (Çizim 2 / Fot.1).

⁸ Bedestenin Türk kentindeki yeri, önemi ve menşei hakkında ayrıca bk. S. Eyice, “Les Bedestens Dans L’Architecture Turque”, **Atti Del Secondo Congresso Internazionale Di Arte Turca**, Napoli, 1965, s.113-117; H. İnalcık, **Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)**, (Çeviren: R. Sezer), İstanbul, 2003

⁹ S. Eyice, “Bedesten”, s.303-304

¹⁰ Erken dönemde ticari dokunun gelişimi için bk. U. Tanyeli, **Anadolu-Türk Kentinde Fiziksel Yapının Evrim Süreci (11.-15. YY)**, (Doktora Tezi), İstanbul, 1987

¹¹ T. Baykara, **Türkiye Selçukluları Devrinde Konya**, Konya, 1998, s.51; Y. Küçükdağ, **agt.**, s.24; A.A. Yasa, “Konya’nın Anadolu Selçukluları Dönemi Fiziki Yapısı”, **VII. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri**, Konya, 1998, s.243

¹² Ö. Ergenç, **age.**, s.35, 37

II. TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ İÇERİSİNDE KONYA BEDESTENİ

Konya Bedesteni, 0.36 x 0.76 m. ölçülerindeki yatay dikdörtgen mermer levha üzerine iki satır halinde sülüs hatla, kabartma olarak yazılmış iki beyitlik inşâ kitâbesine göre, Kanûni Sultan Süleyman devrinde, müftü ve kâdiasker olan Mevlânâ Kadri Çelebi tarafından yaptırılmıştır¹³ (Fot.3 / Çizim 11). Manzum kitabenin¹⁴, ikinci beyitinin son mısrasında, ebced hesabıyla 945/1538 tarihi düşürülmüştür. Kitabe şöyledir;

بدور دولت سلطان سليمان – ولی ذو القدر قدری مولی

بکرد آماده بزایه تاریخ – بزازستان قدری زی مولی

Okunuşu:

Be devr-i devlet-i Sultan Süleyman – Veliyy-i zül-kadir kadriyy-i mevlâ

Bi-kerd amâde bezâziyye tarih – Bezazistan-ı kadriyy-i zi mevlâ

Mevcut kitabe, onarıma dair kesin bir ibare içermemekle birlikte, ikinci beyitinin ilk mısrasında geçen Farsça “amâde” kelimesi, “hazırlamak”, “hazır kılmak” anlamında olup, buradaki kullanımı özellikle dikkat çekicidir. Bu konuyla ilgili olarak K. Kreiser, Konya Bedesteni’nin yanan bir *han*’in üzerine inşa edildiği hususunda arşiv kayıtlarında geçen bilgiler bulunduğuna ve Fatih devrinde Konya’daki Selçuk¹⁵ ve Ebülfâzıl (Ahmet Bey / İplikçi) camilerinin vakıf gelirleri¹⁶ arasında bir bedestene ait girdilerin gösterildiğine işaret etmektedir¹⁷. Kitabe ve arşiv kayıtları göz

¹³ H.1070/M.1660 tarihli şer’iyye sicilinde, “Sadrü’l-e’âli zehrü’l-mevâli müftü ve kâdiasker” olan Mevlâna Kadri Çelebi’nin Beyhekim Mahallesi’nde Şâdi Bey Zaviyesi arkasında, İmaret Mahallesi’nde kendi inşa ettirdiği handa ve Karaaslan Mahallesi’nde yer alan üç çeşmenin tamir ve bakım masrafları için Kapan Hanı’ndan ve Bedesten’den hasıl olan gelirleri vakfettiği belirtilmektedir. (KŞS 10 / 285-3) Ayrıca bk. Ö. Ergenç, *age.*, s.35, 151. dipnot; 1660 tarihli bir başka sicil kaydı ise gelirleri bu üç çeşmeye ait olan oda ve dükkanların tamiri ile ilgilidir. (KŞS 10 / 161-5)

¹⁴ “Mefâilun mefâilun feûlün” vezninde iki beyitlik kıtadır.

¹⁵ Günümüze ulaşmayan Selçuk Camii, Mevlâna Caddesi üzerinde bugünkü “Selçuk Otelı”nin yerinde idi.

¹⁶ Vakıf kayıtları için bk. F.N. Uzluk, **Fatih Devrinde Karaman Eyaleti Vakıfları Fihristi**, Ankara, 1958; Z. Atçeken, *age.*

¹⁷ Araştırmacıyı bu yönde düşünmeye sevk eden kaynaklardan birisi de, 1891 yılında Konya Bedesteni’ni görerek, “Burası, bu gün harap ve metrûk olan Bedesten’dir. Kapının üstünde acemce kitâbe; buranın onaltıncı asırda Kânuni Süleyman

önünde bulundurulduğunda, 1538'den önce de burada bir bedesten veya yine benzer işlevli bir ticari yapının yer aldığı söylenebilir. Söz konusu ilk yapı yıkılmış ve yerine Kanûni devrinde, klasik tipte dokuz üniteli bir bedesten inşa edilmiş olmalıdır. Ancak elimizde bu ilk yapıyı, Selçuklu çağına kadar indirebilecek kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

S. Faroqhi, mühimme defterlerine dayanarak, 16. yüzyıl sonu ve 17. yüzyıl başındaki Celâli isyanlarının yol açtığı karışıklıkların Konya Bedesteni'nin terk edilmesine ve giderek harap hale gelmesine neden olduğunu belirtir ve 1024/1615 civarında, muhtemelen yerel talep üzerine idarenin, bedestenin eski durumuna getirilmesini emrettiğini söyler¹⁸. Araştırmacı, arşiv kayıtlarında geçen bilgilere göre, bedestende satılacak mallar arasında ipekli kumaş (kemha, bürümcük, tafta), kadife, kaftan, astar malzemesi (boyası), battaniye, mücevharat, altın, gümüş, esir ve Halep ve İran'dan getirilen mallar bulunduğunu ve 17. yüzyılda geçirdiği onarımdan önce altmışbeş dükkanın yer aldığını belirtmektedir¹⁹. Altmışbeş dükkanlı Konya bedesteni, orta büyüklükteki bir Osmanlı kent içi ticaret sahâsına işaret etmektedir²⁰.

1649'da Konya'yı ziyaret eden Evliya Çelebi, bedesten için şu sözleri sarf eder; “...*Ammâ cümleden kârgir binâ demir kapulu kanatlar ile mebnî rasâs-ı nîlgûn ile mestûr bezzâzistânında ankâ hâcegiyânlarda cemî'i dünyânın zikîymet metâ'ları mevcûddur*”²¹. Evliya Çelebi'nin tanımlamasına göre çok kıymetli malların bulunduğu kâgir bedestenin demir kanatlı kapıları ve kurşun kaplı kubbeleri vardır.

Lâle devrinde Konya'yı konu alan doktora tezinde Y. Küçükdağ, bu dönemde Bedestende ağırlıklı olarak tekstil ticaretinin yapıldığına ve iş saatleri dışında kapılarının bekçisi tarafından kapalı tutulduğuna değinir²². Küçükdağ, dönemin şer'îye sicillerine dayanarak, bedestenin emin bir yer

zamanında tamir edildiğini ispat ediyor” şeklinde bilgi veren Cl. Huart olmuştur. (Cl. Huart, **Epigraraphie Arabe d'Asie Mineure**, Paris, 1895, s.67; Türkçe çevirisi için bk. Cl. Huart, “Mevleviler Şehri Konya”, (Çeviren: S. Sungur), **Konya**, Sayı: 69, Konya, Temmuz, 1944, s.20); K. Kreiser, **agm.**, s.388

¹⁸ S. Faroqhi, **Osmanlı'da Kentler ve Kentliler**, İstanbul, 2000, s.33-34

¹⁹ S. Faroqhi, **age.**, s.34-35

²⁰ Osmanlı kent içi ticaret sahaları hakkında bk. M. Cezar, **age.**

²¹ Evliya Çelebi b. Derviş Mehmed Zillî, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Topkapı Sarayı Bağdat 305 Yazmasının Transkripsiyonu-Dizini**, 3. Kitap, (Hazırlayanlar: S.A. Kahraman - Y. Dağlı), İstanbul, 1999, s.19

²² Lâle devrinde Konya Bedesteni'nde satılan mallar hakkında bk. Y. Küçükdağ, **agt.**

olduğundan mirî hazine ile halkın kıymetli eşya ve parasının da buradaki dolaplarda saklandığını belirtmektedir²³.

19. yüzyılın son çeyreğinde kente uğrayan seyyahlardan Cl. Huart, 1891'de geldiği Konya'da, yarı yarıya toprağa gömülmüş, harap halde bulunduğunu söylediği bedestenin, kitabesine göre 16. yüzyılda Kânuni Sultan Süleyman zamanında onarıldığını iddia etmiştir²⁴. Huart, bedestenin eski eser deposu olarak kullanıldığını belirterek, belediyeden izin almak suretiyle kapısı kilitli olan yapıya girebildiğini söyler. Seyyaha göre iç mekan çok karanlık olup, ılık sağlamak için kapının açık bırakılması gerekmektedir.

1897 yılında Konya Bedesteni'ni gören Ahmet Tevhid, yapının İstanbul'daki bedesten tarzında ve üç kapılı olduğunu söyler²⁵. Bedesten o sırada Belediye'nin ambarı olarak kullanılmakta ve caddeye bakan kapısı üzerinde kitabesi bulunmaktadır. Ahmet Tevhid, Konya Bedesteni'ni, İstanbul'daki dokuz üniteli Galata Bedesteni'ne benzetmiş olmalıdır. Müellif, bedestenin üç kapılı diye söz etse de İstanbul-Galata, Tokat, Kastamonu, Kayseri, Maraş, Merzifon ve Sofya bedestenleri gibi, kare plânlı - dokuz üniteli şema itibarıyla, kuzey-güney ve doğu-batı akslarının ortalarında açılmış, karşılıklı birer adet olmak üzere toplam dört kapı bulunmalıdır²⁶. Her iki seyyahın da belirttiği gibi, 19. yüzyıl sonlarında Bedesten, eski eser deposu olarak Konya'da müzeciliğin ilk adımlarında kullanılmıştır. A. Erdoğan ve N.F. Baştağ da, konu ile ilgili makâlelerinde Bedesten'in "eski eser deposu" olarak kullanıldığını ifade etmektedirler²⁷.

²³ Y. Küçükdağ, **agt.**, s.24; Bedesten binalarının, değerli malların muhâfazası ile ilgili işlevi hakkında ayrıca bk. O. Ergin, "Bedestan", **İA**, C: 2, İstanbul, 1940, s.440-442

²⁴ Cl. Huart, "Mevleviler Şehri Konya", s.20; Ayrıca bk. 17. dipnot

²⁵ Ö. Ergenç, **age.**, s.174, dipnot 150'den naklen Ahmet Tevhid, **Konya'ya Bir Seyâhat**, 1987, s.38-39

²⁶ Küçükdağ, şer'iyye sicilleri'ne dayanarak, bedestenin kuzeyinde ve güneyinde olmak üzere iki kapısının bulunduğunu ileri sürmektedir (Y. Küçükdağ, **agt.**, s.24). Ancak, hafif güneydoğuya dönük olan yapının yine bu yönden ve güneybatıdan çekilmiş belge fotoğraflarında (Fot.2, 4), güneydekiyle birlikte doğu ve batı cephelerinde de birer kapısının bulunduğu görülmektedir. Buna göre, bedestenin en az üç kapısının olduğuna kesin gözüyle bakılabilir.

²⁷ "Eski Yunanlılar ve Romalıları devrine aid âsâr Eski Bedestanda depo edilmişti. Bu Bedestan şimdiki Sanatlar Mektebi'nin bulunduğu sahayı tamamilen işgal eden üzerleri künbedli bir takım eski binalar idi ki kapılarında da o zamanlara mahsus cesim demir kitleler görülürdü. Bunların içerisine asıl eski silahlar depo edilmiş ve bu meyanda âsâr-ı atika da vazolunmuşdu. Bu Bedestan 1316 (1900) senesine kadar paydar olmuş ve o sene, o vakit vali Avlonyalı merhum Ferid Paşa tarafından yıktırılarak yerine Mekteb-i Sanayi inşa ettirilmiş ve Bedestenden çıkarılan âsâr-ı atika da o vakit ki Mektebi İbâdi bağçesinin Musalla bağlarına giden yolun medhalindeki, köşesine yaptırılan küçük bir binaya nakledilmişti; muharrem 1924 senesinde bu binaya bunun kadar diğer bir bina daha ilave

1898-1902 yılları arasında Konya valiliğinde bulunan Avlonyalı Mehmed Ferit Paşa döneminde kentte önemli imar hareketleri gerçekleştirilmiş, başta Sanayi Mektebi olmak üzere birçok sosyal yapı inşa edilmiştir²⁸. Ancak, Konya’da Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi’nin öncü yapılarından birisi olan Sanayi Mektebi’nin inşası, 360 yıllık Bedesten’in yıkımını da beraberinde getirmiştir²⁹ (Fot.5). Dönemin yerel yönetimi, Sanayi Mektebi’nin yeri için, o yıllarda eski eser deposu olarak kullanılan, harap vaziyetteki Bedesten’in arsasını uygun bulmuş ve alanın kamulaştırılmasına gidilerek, mevcut yapı 1316/1898 yılında yıkılmak suretiyle ortadan kaldırılmıştır.

III. MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Konya Bedesten’in güneydoğu ve güneybatı yönlerden çekilmiş belge fotoğraflarından, yapının plân ve örtü düzenini hakkında bilgi sahibi olmak mümkündür (Fot.2, 4). Belge fotoğraflara göre Konya Bedesten, kare plânda prizmal bir kütleyle sahip olup, üzeri eşdeğerde dokuz kubbeyle örtülüdür (Çizim 8-9). Hafif basık olan kubbeler, birbirlerine yakın tutulmuş sekizgen formlu yüksek kasnaklar üzerine oturmaktadır (Çizim 10). Fotoğraflarda yapının güney, doğu ve batı cephelerinin ortalarında birer giriş ile cephelerin üst seviyesinde, kasnakların dik kenarları ortasına denk gelecek şekilde açılmış dikdörtgen pencereler görülmektedir. Girişlerin iki yanında izlenen kemer sıralarına ait bâkiyeler ise dışa açık eyvan tipi dükkanlara işaret etmektedir (Fot.2, 4).

Yapı kâgır strüktürlüdür. Cephe köşeleri ile kapı ve pencere sövelerinde kesme, diğer kısımlarda ise ağırlıklı olarak kaba yonu ve moloz taş örgüler izlenmektedir (Fot.2). Kubbelerde tuğla kullanılmıştır. Ancak Evliya Çelebi’nin bahsettiği³⁰ kurşun kaplama, sonradan yok olmuş veya başka yapılarda kullanılmak üzere sökülüştür.

Konya Bedesten için daha önce S. Eyice’nin önerdiği plân şemasında, orta akslara yerleştirilmiş karşılıklı dört giriş ile dış cephelere bitişik dükkan sıraları yer almaktadır (Çizim 7). Girişlerin iki yanında,

olunmuş ve çok geçmeksizin bu binalar Liseye bırakılarak âsâr-ı atika Mevlâna dergahının hücrelerine naklolunmuştur.” (N.F. Baştaç, “Muhtelif Garb Eserlerine Nazaran Konya”, **Konya**, No: 30, Konya, 1939, s.1570-1571); A. Erdoğan, “Kitabelerin Değeri ve Konya”, **Konya**, Sayı: 4, Konya, 1936, s.224

²⁸ Konya Sanayi Mektebi hakkında ayrıntılı bilgi için bk. M. Sözen - O.N. Dülgerler, “Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi’nin Önemli Bir Yapısı: Konya’da Sanayi Mektebi”, **Doğumunun 100. Yılında Atatürk’e Armağan**, İstanbul, 1981, s.437-460; Y. Semiz - R. Kuş, “Konya Sanayi Mektebi (1901-1960)”, **İpek Yolu-Konya Kitabı V**, (Özel Sayı), Konya, 2002, s.103-142

²⁹ O. Aslanapa, **Osmanlı Devri Mimarisi**, İstanbul, 1986, s.467

³⁰ Evliya Çelebi b. Derviş Mehmed Zillî, **age.**, 3. Kitap, s.19

beşli gruplar halinde sıralanan toplam 40 adet dükkanın dışında, köşeler boş bırakılmıştır. Eyice'nin plânında dokuz kubbeli örtü, ortada kare kesitli dört ayağa, kenarlarda ise beden duvarlarına oturmaktadır.

Osmanlı bedestenlerinin plân şemaları üzerine, M. Tunçel'in "kübik ünite adedi"ni esas alarak geliştirdiği tipoloji içerisinde Konya Bedesteni, kare plânlı ve dokuz kübik ünitelerden müteşekkil iç mekânıyla; *İstanbul-Galata* (15. yy.'ın ikinci yarısı), *Kastamonu* (1468/74), *Kayseri* (1497), *Sofya* (1488-1501/2), *Merzifon* (1666/7), *Tokat* ve *Maraş* bedestenleri ile aynı grupta yer almaktadır³¹. İnşa tarihi kesin olarak belirlenemeyen örneklerden; Tokat Bedesteni'nde, ortada çift ayaklı destek sistemi kullanılmış, Maraş Bedesteni'nde ise örtüde çapraz tonoz tercih edilmiştir. Sofya Bedesteni günümüze ulaşamayan bir diğer örnektir. Benzer örneklerin tamamında, her cephenin ortasına aksiyel açılmış dört giriş karakteristiktir. İstanbul-Galata, Kastamonu, Sofya ve Merzifon bedestenlerinin dış cephelerine bitişik dükkan dizileri bulunurken, Kayseri Bedesteni Kapalı Çarşı ile organik bağ içerisinde olup, doğu yönde Sipahi Pazarı'na açılmaktadır³². Tokat Bedesteni de doğu ve batı yönlerde arasta sokakları ile irtibatlıdır.

Bize göre de Konya Bedesteni'nin, dokuz üniteli diğer uygulamalarda olduğu gibi, aksiyel açılmış dört kapısı vardı. Belge fotoğraflarda görülen kemer izlerinden anlaşıldığı üzere, dışa açık eyvan tipi dükkanlar dört yönde devam etmekte ve bedesteni çevresindeki ticari dokuyla bütünleştirmektedir. Cephelerine bitişik dükkanlarla çevrili Osmanlı bedestenlerinde, dış köşelerin de dükkan olarak değerlendirildiği bilinmektedir. Ticaretin merkezinde, arsa değeri yüksek bir mevkîde konumlanan Konya Bedesteni'nde de dış köşelerin boş bırakılması düşünülemez. Benzer dokuz üniteli örneklerden Sofya (Çizim 3) ve özellikle de günümüzde mevcut olan Merzifon Bedesteni'nde (Çizim 4) gördüğümüz köşe dükkanlarına paralel bir uygulamanın Konya Bedesteni'nde de tatbik edilmesi kuvvetle muhtemeldir. Buna göre, köşelerde kalan kare alanların diyagonallerine birer ayak yerleştirilip, üzerlerinin geçme tonozla örtülmesiyle elde edilen iki cephe köşe dükkanlarının Konya Bedesteni'nde de var olduğunu ileri sürebiliriz³³ (Çizim 8). Köşe dükkanları ile birlikte

³¹ Tipolojik sınıflandırma ve benzer örnekler hakkında ayrıntılı bilgi için bk. M. Tunçel, **agt.**; M. Cezar, **age.**; S. Eyice, "Bedesten", s.302-311; Sofya ve Merzifon bedestenleri hakkında ayrıca bk. M. Tunçel, "Merzifon Bedesteni", **Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Uluslararası Sempozyumu**, 08-11 Haziran 2000, Merzifon, 2000, s.383-397; Aynı yazar, "Türk Mimarisi'nde Bulgaristan'daki Bedesten Binaları", **Balkanlarda Kültürel Etkileşim ve Türk Mimarisi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri**, (17-19 Mayıs 2000, Şumnu-Bulgaristan), Ankara, 2001, s.725-762

³² A. Baş, **Kayseri Ticaret Yapıları Üzerine Bir Araştırma**, Kayseri, 1996, s.40

³³ Bu uygulamanın bir diğer ve daha kolay alternatifi, Beyşehir Bedesteni'nde (1551) görüldüğü gibi karşılıklı birer yöndeki dükkan sırasının devamı şeklinde,

dıştaki dükkan sayısı 44'e tekâbül etmektedir. Dolayısıyla, 16. yüzyıl kayıtlarında 65 dükkanlı olarak geçen³⁴ Konya Bedesteni'nin, iç kısmında da 21 adet dolap tipi dükkanın bulunduğu söylenebilir.

Yapının kenar uzunlukları hakkında; “dokuz üniteli” grup içerisinde en yakın ve orijinal örnek olarak değerlendirebileceğimiz Merzifon Bedesteni³⁵ göz önünde bulundurularak, dıştan dışa yaklaşık 30.00 m. x 30.00 m. ölçüleri öngörülebilir. Kubbe yükseklikleri ise kilit taşı seviyesine kadar 11.00 m. civarında olmalıdır³⁶.

Belge fotoğraflara yansıyan güney cephede, girişin iki yanında yer alan dükkanların, yandakilere nazaran biraz daha yüksek tutuldukları görülmektedir (Fot.2, 4). Ortada yuvarlak kemerli niş teşkil edecek şekilde, cepheden öne doğru hafif taşırılmış dikdörtgen bir kütleyle vurgulanan kapı açıklığı, ikinci bir yuvarlak kemere sahiptir (Çizim 9-10). Her cephede üçer adet açılmış dikdörtgen pencerelerin dışında herhangi bir pencerenin bulunmayışı, Huart'ın da vurguladığı gibi iç mekânda karanlık bir ortam yaratmış olmalıdır³⁷. Fotoğraflarda, kasnak cepheleri ile gövde arasında kalan üçgen alanlarda, prizmatik mahmuzlar göze çarpar (Fot.2, 4). Buna göre, kasnak aralarında biriken suyun, Merzifon örneğinde olduğu gibi, merkezdeki kubbeli birimden mahmuzlara doğru bir eğimle tahliye edildiği anlaşılmaktadır³⁸ (Çizim 5-6, 9-10).

İç mekanda taşıyıcı sistemin, diğer bedestenlerde olduğu gibi, ortadaki dört kâgir ayağın birbirlerine ve beden duvarlarına şişkin sivri kemerlerle bağlanmasından meydana geldiği kanaatindeyiz (Çizim 9-10).

köşelerde tek cepheli dükkanlara yer verilmesidir. Beyşehir Bedesteni için bk. Y. Erdemir, **Beyşehir Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii ve Külliyesi**, Beyşehir, 1999, s.89, Çizim: 88; Ancak tarafımızdan teklif edilen restitüsyon plânında, “dokuz üniteli” örneklere sadık kalıp, daha ileri düzeyde bir uygulama olan iki cepheli köşe dükkanlarını öngörüyoruz.

³⁴ Dükkan sayısı için bk. S. Faroqhi, **age.**, s.35, 29. dipnot

³⁵ Merzifon Bedesteni kare prizmal gövdeli olup, dıştaki eyvan tipi dükkan sıraları, karşılıklı cephelere göre simetrik düzenlenmiştir. Buna göre yapıda, köşe dükkanları hariç kuzey ve güney cephelerde altışar, doğu ve batı cephelerde ise sekizer dükkan bulunmaktadır. Otuziki dükkanlı Merzifon Bedesteni, dükkan sayısı bakımından Konya Bedesteni'ne göre daha küçük bir örnek olup dıştan dışa yaklaşık 27.00 m. x 29.00 m. ölçülerindedir (Çizim 4-6); Ayrıca bk. M. Tunçel, “Merzifon Bedesteni”, s.383-397

³⁶ Merzifon Bedesteni'nin kubbe kilit taşı seviyeleri, iç zemin kotundan yaklaşık 10.20 m. yüksekliğindedir. Bk. M. Tunçel, “Merzifon Bedesteni”, s.383-397

³⁷ Huart, “Burası hiçbir Lucarne = tepe penceresi ile aydınlatılmamış bir mahzendir. İçerisini görebilmek için kapıyı açık bırakmak lazımdır” demektedir. (Cl. Huart, “Mevleviler Şehri Konya”, s.20)

³⁸ Benzer üst örtü detayı için bk. M. Tunçel, “Merzifon Bedesteni”, s.385, 389'da Resim 2

Kemer açıklıkları arasında, ahşap ya da dövme demirden yapılmış tek veya çift sıra gergiler bulunmalıdır. Ancak iç mekândaki dolap tipi dükkanların kuruluşları hakkında elimizde herhangi bir bilgi mevcut değildir. İçteki dükkanların, diğer örneklerdeki gibi ahşaptan yapıldıkları ve daha çok değerli mal ve eşyaların depolanmasına yönelik oldukları düşünülmektedir.

IV. SONUÇ

Günümüze ulaşamayan Konya Bedesteni, mevcut kitabesine göre 1538'de, Kânuni Sultan Süleyman devrinde inşa edilmiştir³⁹. Araştırmacılar arşiv belgelerinden yola çıkarak, 16. yüzyılda inşa edilen Konya Bedesteni'nin yerinde daha erken tarihli bir bedestenin bulunduğunu ve hattâ bu öncü yapının Selçuklu devrine ait olabileceğini ileri sürerler⁴⁰. Fatih devrine ait Karaman Eyaleti vakıflarında, Konya'da bir bedestene ait gelirlerin gösterilmesi ise bu tezi teyit eder mâhiyettedir⁴¹. Öte yandan altı üniteli Beyşehir Bedesteni'nin, 1296-1301 tarihli Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii'ne vakfedilmiş bir "Bezziye Hanı"nın yerine, 1551'de yeni baştan inşa edildiği göz önünde bulundurulduğunda, önemli ticaret yollarının kavşağında yer alan ve 13. yüzyıl başlarından itibaren gelişmiş bir iktisadi hayata sahip olan başkent Konya'da da Osmanlı devri öncesine ait bir bedestenin var olabileceğine kesin gözüyle bakılabilir.

Osmanlı kentinde çarşının çekirdeğini teşkil eden bedesten, Konya'da da bu konumuna uygun olarak ticari dokunun kuzey kesiminde yer almıştır. Bedesten merkezli olmak üzere daha çok güney ve doğu yönlerde gelişen ticaret sahası, Selçuklu devrinden itibaren İplikçi, Şerafeddin ve Kapı Cami üçgeninde yoğunluk kazanır. Ancak söz konusu alanda, bu dönemlere ait hiçbir ticari yapının günümüze ulaşmamış olması, bedesten ile diğer ticari donatılar arasındaki ilişkileri kurmamızı imkansız kılmaktadır.

Eldeki veriler ışığında tanımlamaya çalıştığımız Konya Bedesteni dokuz üniteli idi. Belge fotoğrafları ve günümüzde mevcut olan örnekleri değerlendirilerek, yapının plân özelliklerini ana hatlarıyla ortaya koyabiliyoruz. Ancak kapı-pencere ve dükkan sayıları ile iç mekândaki

³⁹ U. Tanyeli, Konya Bedesteni'nin ilk inşa tarihini 16. yüzyıl başları olarak kabul ederek, "Bedestenin bir Osmanlı kenti için ekonomik gelişmişliğin en belirgin göstergesi sayıldığı düşünülürse, Konya'nın bedesten sahibi olma konusunda gecikmiş merkezlerden biri olduğu sonucuna varılabilir." şeklinde bir yorum getirir. (U. Tanyeli, "15. Yüzyıldan Erken Cumhuriyet'e Konya'da Mimari", **Gez Dünyayı Gör Konya'yı**, (Hazırlayan: A. Erdoğan), İstanbul, 2001, s.178); Araştırmacı bunun nedenini, Konya'nın 16. yüzyılda durgunluk gösteren ekonomisi ve ülke içi ticarete aktif biçimde katılmamasıyla ilişkili bulsa da yazılı kaynaklar bedesten binasının ve diğer kent içi ticaret yapılarının Selçuklu çağına kadar indiğini belgelemektedir. Bk. T. Baykara, **age**.

⁴⁰ K. Kreiser, **agm.**, s.388; T. Baykara, **age.**, s.51; Y. Küçükdağ, **agt.**, s.24; A.A. Yasa, **agm.**, s.243

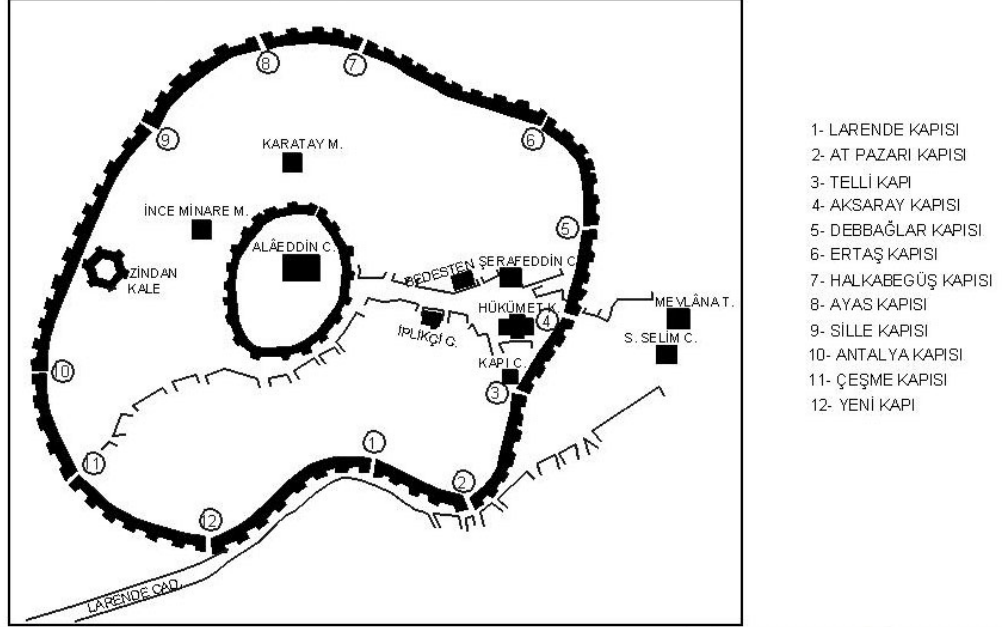
⁴¹ F.N. Uzluk, **age.**, s.14-15

mimari kuruluşlar ve malzeme-teknik hakkında kesin yaklaşımlarda bulunmak mümkün değildir.

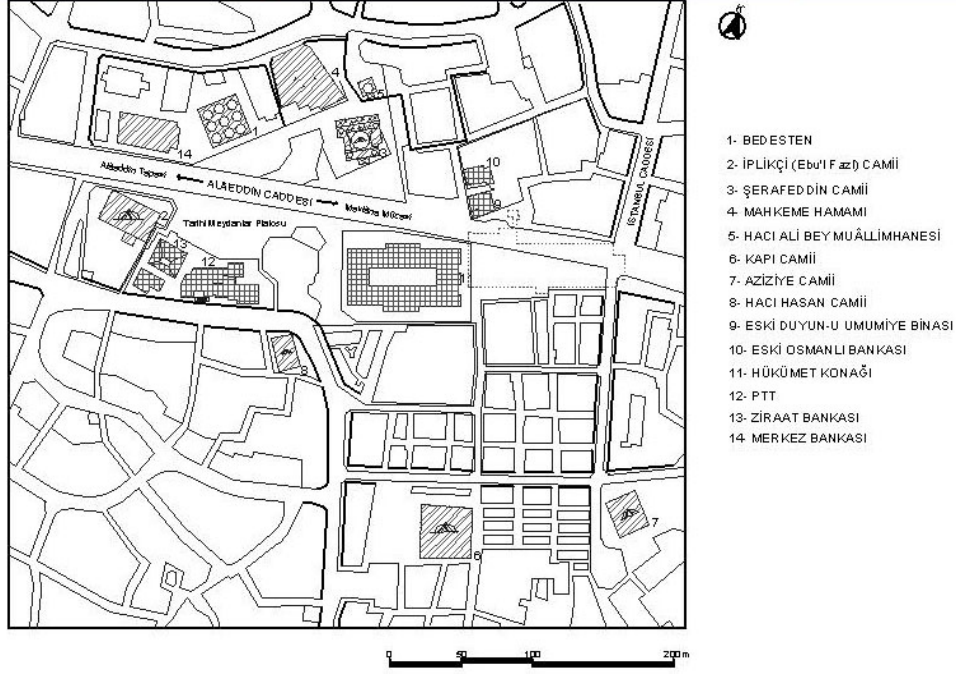
KAYNAKLAR :

- Ahmet Tevhid, **Konya'ya Bir Seyâhat**, 1987
- Aslanapa, O., **Osmanlı Devri Mimarisi**, İstanbul, 1986
- Atçeken, Z., **Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması**, Ankara, 1998
- Baş, A., **Kayseri Ticaret Yapıları Üzerine Bir Araştırma**, Kayseri, 1996
- Baştaç, N.F., “Muhtelif Garb Eserlerine Nazaran Konya”, **Konya**, No: 30, Konya, 1939, s.1569-1571
- Baykara, T., **Türkiye Selçukluları Devrinde Konya**, Konya, 1998
- Cerasi, M.M., **Osmanlı Kenti-Osmanlı İmparatorluğu'nda 18. ve 19. Yüzyıllarda Kent Uygarlığı ve Mimarisi**, (Çeviren. A. Ataöv), İstanbul, 1999
- Cezar, M., **Tipik Yapıları ile Osmanlı Şehirciliğinde Çarşı ve Klasik Dönem İmar Sistemi**, İstanbul, 1985
- Erdemir, Y., **Beyşehir Eşrefoğlu Süleyman Bey Camii ve Külliyesi**, Beyşehir, 1999
- Erdoğan, A., “Kitabelerin Değeri ve Konya”, **Konya**, Sayı: 4, Konya, 1936, s.221-225
- Ergenç, Ö., **XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya**, Ankara, 1995
- Ergin, O., “Bedesten”, **İslam Ansiklopedisi**, C: 2, İstanbul, 1940, s. 440-442
- Evliya Çelebi b. Derviş Mehmed Zillî, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Topkapı Sarayı Bağdat 305 Yazmasının Transkripsiyonu-Dizini**, 3. Kitap, (Hazırlayanlar: S.A. Kahraman - Y. Dağlı), İstanbul, 1999
- Eyice, S., “Bedesten”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C: 5, İstanbul, 1992, s.302-311
- Eyice, S., “Les Bedestens Dans L'Architecture Turque”, **Atti Del Secondo Congresso Internazionale Di Arte Turca**, Napoli, 1965, s.113-117
- Faruqi, S., **Osmanlı'da Kentler ve Kentliler**, İstanbul, 2000
- Huart, Cl., “Mevleviler Şehri Konya”, (Çeviren: S. Sungur), **Konya**, Sayı: 69, Konya, Temmuz, 1944
- İnalçık, H., **Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)**, (Çeviren: R. Sezer), İstanbul, 2003
- Konyalı, İ.H., **Âbideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi**, Konya, 1964
- Kreiser, K., “Bedesten-Bauten im Osmanischen Reich”, **Istanbuler Mitteilungen**, Band 29, Tübingen, 1979, s.367-400

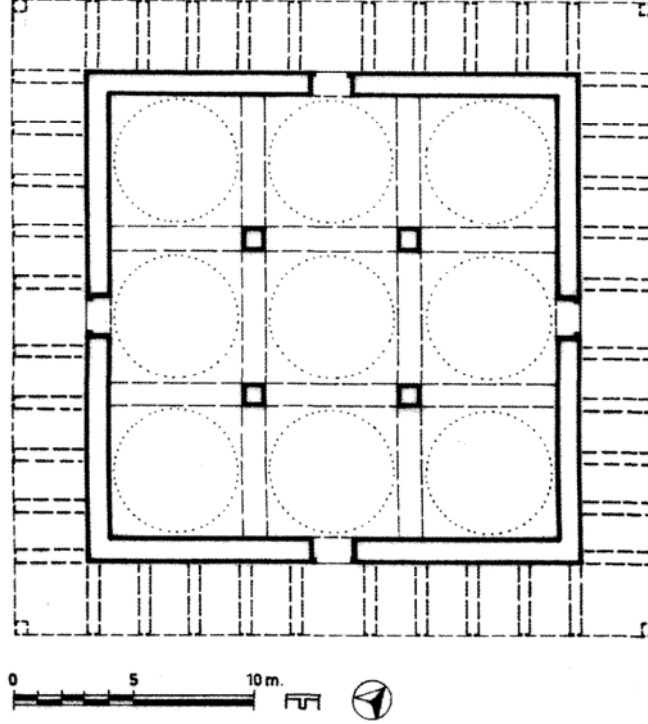
- Küçükdağ, Y.,** **Lâle Devrinde Konya**, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1989
- Muşmal, H.,** **17. Yüzyılın İlk Yarısında Konya'da Sosyal ve Ekonomik Hayat (1640-1650)**, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2000
- Oğuzoğlu, Y.,** **17. Yüzyılın İkinci Yarısında Konya Şehir Müesseseleri ve Sosyo-Ekonomik Yapısı Üzerinde Araştırma**, (AÜDTCF, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1980
- Önder, M.,** **Mevlâna Şehri Konya**, Ankara, 1976
- Önder, M.,** "Yıktırılan Bedestenlerimiz", **Türk Kültürü**, Sayı: 30, Ankara, 1965, s.400-403
- Semiz, Y.-Kuş, R.,** "Konya Sanayi Mektebi (1901-1960)", **İpek Yolu-Konya Kitabı V**, (Özel Sayı), Konya, 2002, s.103-142
- Sözen, M.-Dülgerler, O.N.,** "Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nin Önemli Bir Yapısı: Konya'da Sanayi Mektebi", **Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan**, İstanbul, 1981, s.437-460
- Tanyeli, U.,** **Anadolu-Türk Kentinde Fiziksel Yapının Evrim Süreci (11.-15. YY)**, (Doktora Tezi), İstanbul, 1987
- Tanyeli, U.,** "15. Yüzyıldan Erken Cumhuriyet'e Konya'da Mimari", **Gez Dünyayı Gör Konya'yı**, (Hazırlayan: A. Erdoğan), İstanbul, 2001, s.177-187
- Tunçel, M.,** **Osmanlı Mimarisi'nde Bedestenler**, (AÜDTCF Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1980
- Tunçel, M.,** "Merzifon Bedesteni", **Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Uluslararası Sempozyumu**, 08-11 Haziran 2000, Merzifon, 2000, s.383-397
- Tunçel, M.,** "Türk Mimarisi'nde Bulgaristan'daki Bedesten Binaları", **Balkanlarda Kültürel Etkileşim ve Türk Mimarisi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri**, (17-19 Mayıs 2000, Şumnu-Bulgaristan), Ankara, 2001, s.725-762
- Uzluk, F.N.,** **Fatih Devrinde Karaman Eyâleti Vakıfları Fihristi**, Ankara, 1958
- Yasa, A.A.,** "Konya'nın Anadolu Selçukluları Dönemi Fiziki Yapısı", **VII. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri**, Konya, 1998, s.231-268
- Yıldırım, M.,** **Konya'da Son Asırda Kaybolan Bazı Türk Yapıları**, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk İslam Sanatları Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 1997

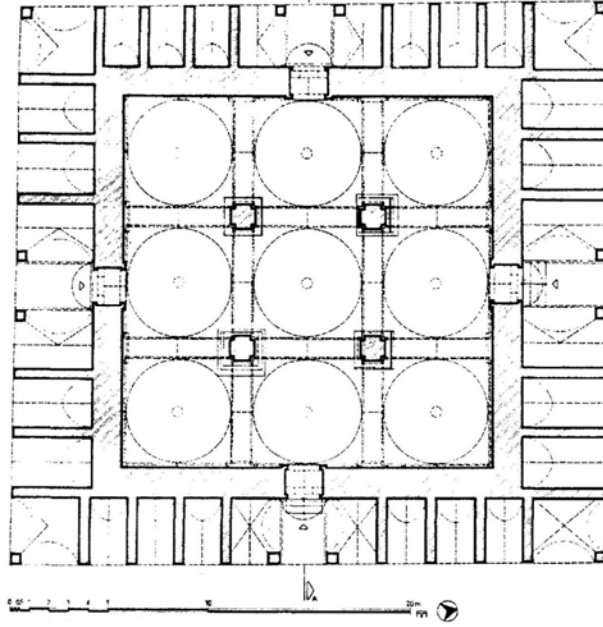
Çizim 1: Bedesten'in Sur İçerisindeki Konumu (H. Karpuz'dan işlenerek)

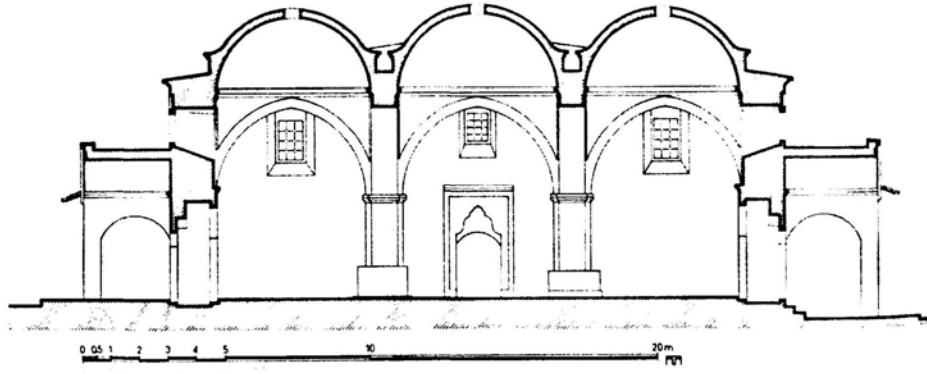
Çizim 2 Bedesten'in Kent İçi Konumu (Konya Büyükşehir Belediyesi'nin 1/1000 ölçekli harita paftasından işlenerek)

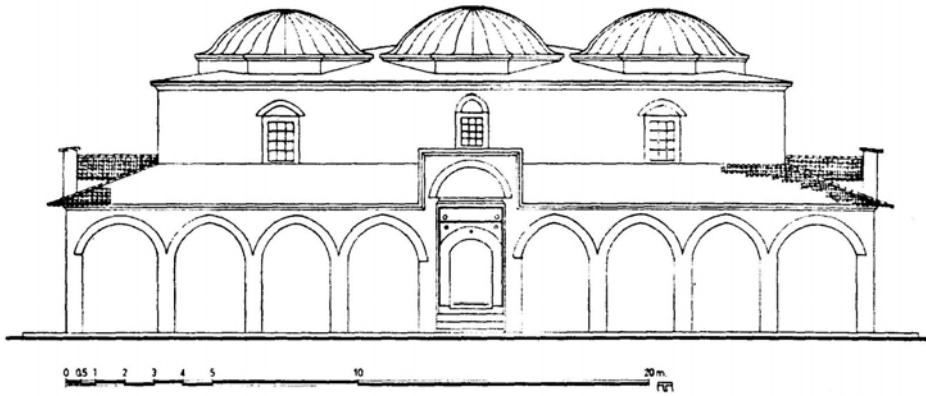
Çizim 3 Sofya Bedesteni Plânı (M. Tunçel'den)

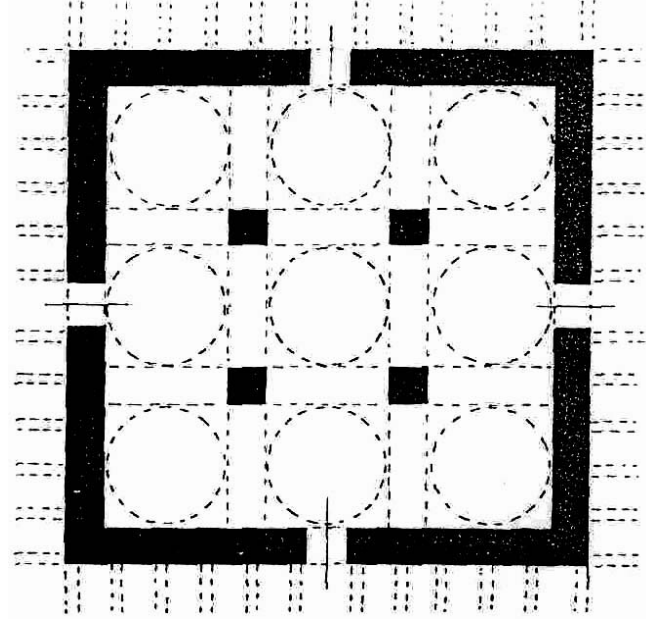
Çizim 4 Merzifon Bedesteni Plânı (M. Tunçel'den)

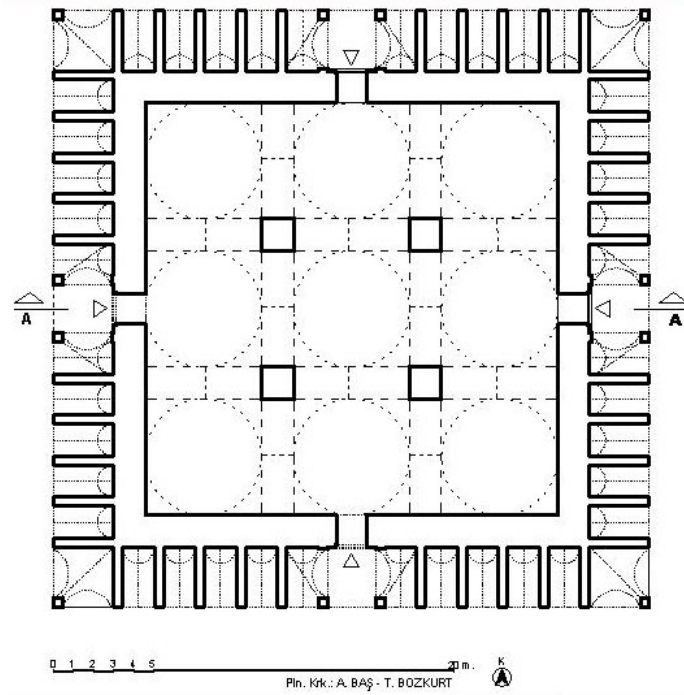
Çizim 5. Merzifon Bedesteni A-A Kesiti (M. Tunçel'den)

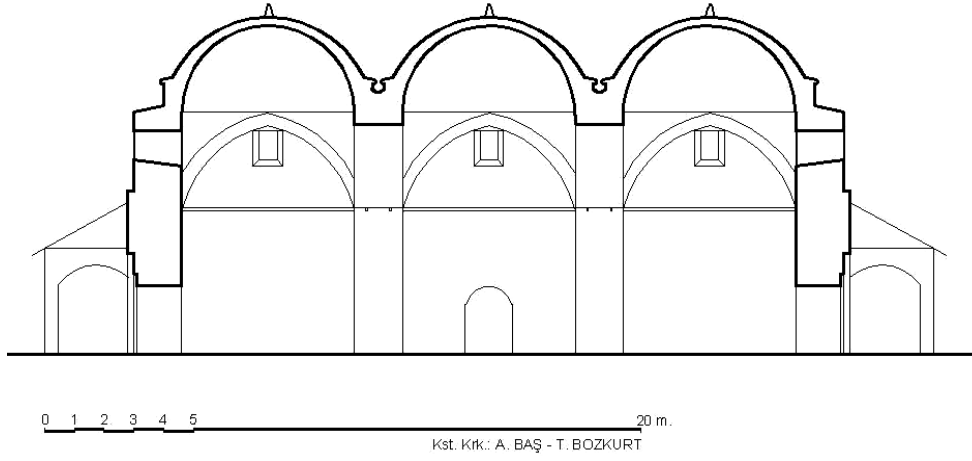
Çizim 6. Merzifon Bedesteni Kuzey Cephesi (M. Tunçel'den)

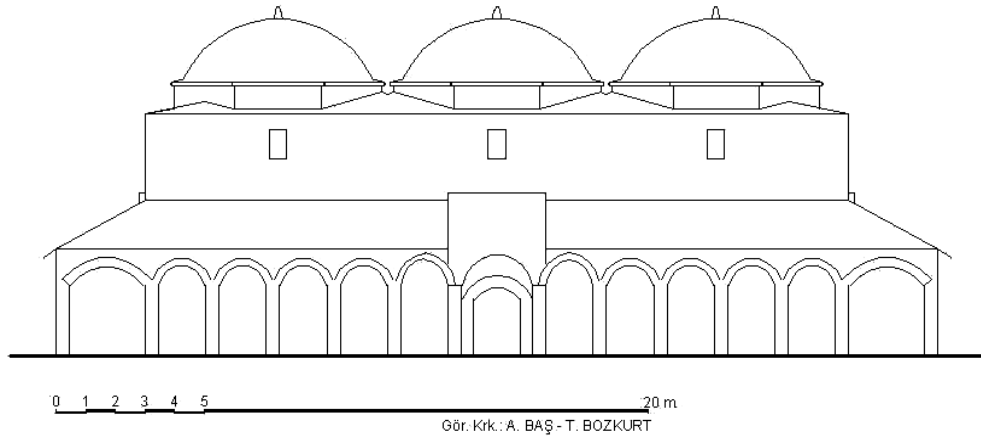
Çizim 7. Konya Bedesteni Plânı (S. Eyice'den)

Çizim 8. Konya Bedesteni Restitüsyon Plânı

Çizim 9. Konya Bedesteni A-A Kesiti – Restitüsyon

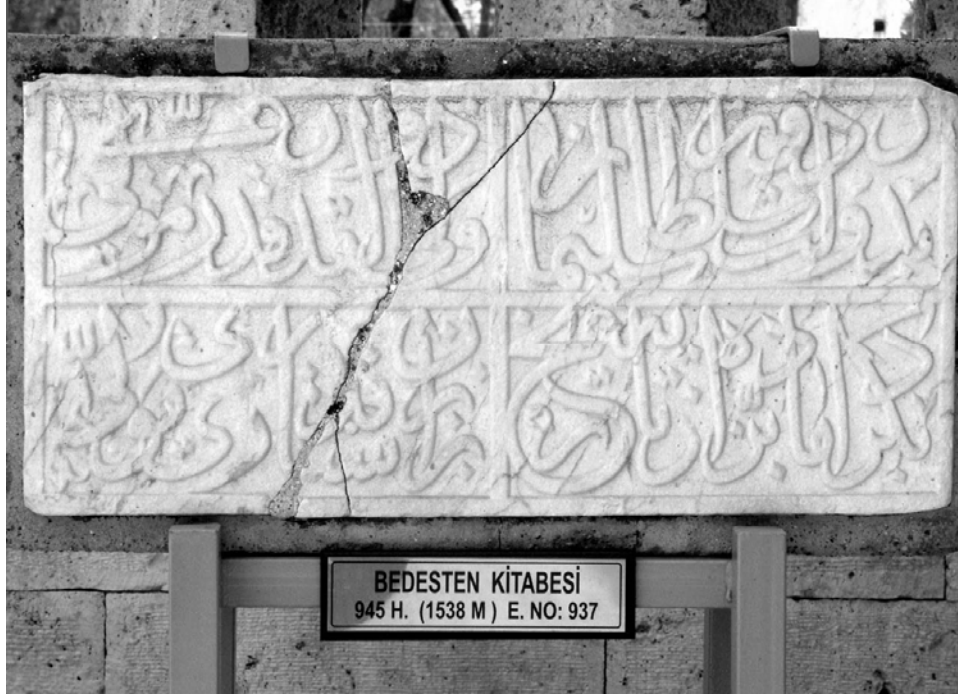
Çizim 10. Konya Bedesteni Güney Cephesi - Restitüsyon

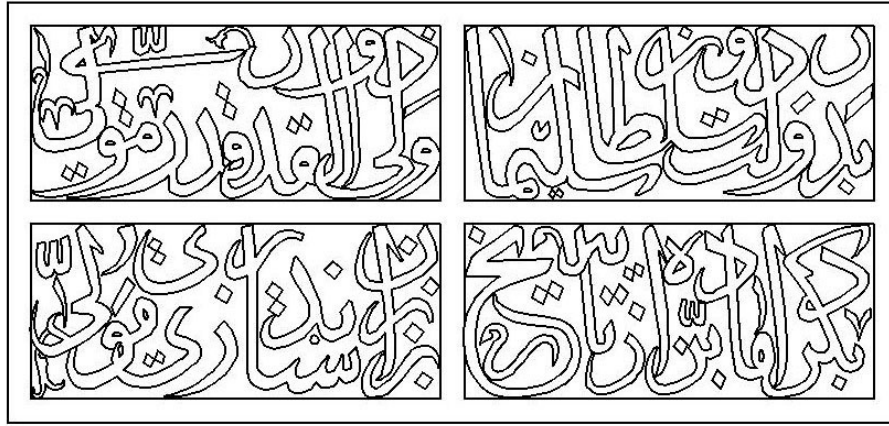
Fot. 1 Bergreen'in Konya panoramasında Bedesten ve çevresi, 1895
(DAI Arřivi'nden, 438-R 29.542)

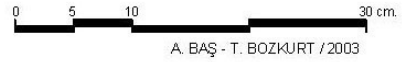
Fot. 2 Konya Bedesteni, güneydoğudan görünüm, 1898
(H. Karpuz Arřivi'nden)

Fot. 3 Mevlâna Müzesi'ndeki Bedesten Kitabesi

Çizim 11

KONYA BEDESTENİ KİTÂBESİ

Fot. 4 Konya Bedesteni, güneybatıdan görünüm (O. Aslanapa'dan)

Fot. 5 Konya Sanayi Mektebi, güneydoğudan görünüm

